Hukuk Bölümü 2010/142 E. , 2011/138 K.

- DEVLET ORMANINDA MEYDANA GELEN YANGIN
  - ORMAN KANUNU (6831) Madde 110

"İçtihat Metni"

Davacı : Orman Genel Müdürlüğüne izafeten Silifke Orman İşletme Müdürlüğü

Vekili : Av. M.B.

Davalı : Silifke Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. G.B.

O L A Y : Mersin İli, Silifke İlçesi, Tosmurlu Köyü Bozlağan Mevkii 547 – 576 nolu bölmelerde bulunan Devlet Ormanlarında 13.9.2006 tarihinde meydana gelen orman yangını neticesinde idari zararın oluştuğu, yangının yeterli önlem alınmaması sonucu davalıya ait çöp depolama alanından kaynaklandığı nedeniyle 16.006,66 TL zararın olay tarihi olan 13.9.2006 gününden itibaren tahsil tarihine kadar işlemiş ve işleyecek yasal faiziyle birlikte (fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile) davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

Davalı Silifke Belediye Başkanlığı tarafından, davanın öncelikle görev yönünden reddi gerektiğini ileri sürerek, çöp depolama alanının 2004 yılından itibaren belediyelerin tasarrufunda olmayıp kiracı M.K.'nün tasarrufunda bulunduğununu, Taşınmaz Mal Kira Şartnamesi uyarınca yangın v.s. durumlarından kiracının sorumlu olduğu, yangının başlamasında ve ormana yayılmasında hava koşullarının etkili olduğu önesürülmüştür.

SİLİFKE 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 10.5.2007 gün ve E:2007/25, K:2007/175 sayı ile, Belediyenin çöp dökme işleminin idari bir işlem olduğu, hizmet kusuruna dayandığından bu tür hizmetlerden doğan zararlara ilişkin davaların idari yargıda görülmesi gerektiği gerekçesiyle mahkemelerinin görevsizliğine karar verilmiştir.

Davacı 13.9.2007 günlü dilekçesi ile Hakem Sıfatıyla Asliye Hukuk Mahkemesine 6831 sayılı Orman Yasasının 83, 91 ve 112. maddeleri ve 3533 sayılı Yasa hükümleri uyarınca uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği yönünde iddiada bulunarak itirazda bulunmuştur.

Silifke 2. Asliye Hukuk Mahkemesi (Hakem Sıfatıyla) 13.9.2007 gün ve E:2007/25, K:2007/175 sayılı Ek Kararı ile, itirazın reddine karar vermiştir.

Davacı 3.10.2007 tarihinde aynı iddialara Hakem Sıfatıyla verilen kararı temyiz etmiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 28.12.2007 gün ve E:2007/13893, K:2007/16460 sayı ile, verilen kararın 3533 sayılı Kanunun 6. maddesine göre bu kanun uyarınca verilen kararların temyiz edilebilecek niteliği olmayıp sadece itirazının mümkün olduğu bu durumda dilekçenin itiraz niteliğinde olduğunun kabulüyle isteğin mahkemece incelenmesi gerektiği gerekçesiyle dosyanın çevrilmesine karar vermiştir.

Silifke 2. Asliye Hukuk Mahkemesi (Hakem Sıfatıyla); 22.2.2008 gün ve E:2007/25, K:2007/175 sayılı kararıyla, verilen görevsizlik kararının kaldırılmasını gerektirir herhangi bir durumun bulunmadığı gerekçesiyle Yargıtay geri çevirme kararı gereğince yapılan itirazın reddine karar verilmiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, 21.3.2008 gününde idari yargı yerinde dava açmıştır.

MERSİN 2. İDARE MAHKEMESİ; 26.12.2008 gün ve E:2008/492, K:2008/1582 sayı ile, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun "Müşterek Hükümler" başlıklı Beşinci Fasılının "Ceza Hükümleri" başlıklı V. bölümünde yer alan 110/3. maddesinde; "Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet verenlerin iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır…", 112/1. maddesinde; "Bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zarar için ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde gerçek zarar üzerinden tazminat talebinde bulunulabilir.", 114. maddesinde de; "Her türlü orman suçları ile tahrip olunan veya yakılan sahalar için, bu Kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca, ağaç cinsine göre cari yıl içindeki mahalli birim saha ağaçlandırma gideri esas tutularak ağaçlandırma masrafına da hükmolunur. Bu Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri ile bu madde hükümleri uyarınca açılacak tazminata ve ağaçlandırma giderine ilişkin davalar hukuk mahkemesinde görülür. Kuralına yer verildiği; 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b. maddesi uyarınca, İdare yargı yerlerinde tam yargı davası açılabilmesi için; öncelikle zararı doğuran olayın, idarenin bir işlemi ya da eyleminden kaynaklanıyor olması ve tazminat isteminin dayandığı Yasada, bu yasaya göre açılacak tazminat davalarında başka bir yargı kolunun görevli ve yetkili kılınmamış olması gerektiği; bakılan davada; 13.9.2006 tarihinde çıkan ve2 hektardevlet ormanının yanmasına sebebiyet veren yangının, davalı idarenin çöp döktüğü Çöp Depolama Alanında yanmakta olan bir kısım çöpün rüzgarın da hızlı esmesiyle ormana sıçradığı ve 547-576 nolu bölmelerdeki ormanın yanmasına sebebiyet verdiği iddiasıyla meydana gelen 16.006,66.-YTL maddi zararın tazmini istemiyle iş bu davanın açıldığı anlaşılmakla birlikte; 6831 sayılı Yasanın 112 ve 114. maddeleri uyarınca yasaklanan ve orman suçu teşkil eden fiillerin işlenmesi nedeniyle ortaya çıkan zararın tazmini istemiyle açılacak olan tazminata ve ağaçlandırma giderlerine ilişkin davaların genel hükümlere göre hukuk mahkemelerinde görüleceği kuralı karşısında, 13.9.2006 tarihinde çıkan orman yangını nedeniyle oluşan zararın (tazminat ve ağaçlandırma giderlerinin) tazmini istemiyle açılan davanın, adli yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığı bu durumda, Mersin İli, Silifke İlçesi, Tosmurlu Köyü, Bozlağan Mevkii, 547-576 nolu bölmelerde 13.9.2006 tarihinde çıkan yangın nedeniyle2 hektardevlet ormanının yanmasında davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle maddi zarar tutarı olan 16.006,66.- YTL'nin olay tarihinden itibaren isleyecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açılan iş bu davanın, görüm ve çözümü Mahkemelerinin görevinde olmayıp, adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar Danıştay 8. Dairesinin 1.7.2009 gün ve E:2 009/4276, K:2009/4407 sayılı kararı ile onamak suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı 17.9.2009 günlü dilekçesi ile olumsuz görev uyuşmazlığının Uyuşmazlık Mahkemesince giderilmesi yönünde dilekçe vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Ayper GÖKTUNA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 4.7.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu ve idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak, davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık görülmediğinden esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı tarafından; Mersin İli, Silifke İlçesi, Tosmurlu Köyü, Bozlağan Mevkii, 547-576 nolu bölmelerde 13.9.2006 tarihinde çıkan yangın nedeniyle2 hektardevlet ormanının yanmasında davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle maddi zarar tutarı olan 16.006,66.-YTL'nin olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

5393 sayılı Belediye Yasasının "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14. maddesinde,

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar";

"Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15. maddesinde "Belediyenin yetki ve imtiyazları şunlardır:

. . .

Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

. . .";

"Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri" başlıklı 67. maddesinde de;

"Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir" denilmiştir.

Öte yandan, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe giren 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanunun 217. maddesi ile değişik 110. maddesinin üçüncü fıkrasında,

" . . .

Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet verenler iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak failin yangının söndürülmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına kadar indirilir. Zararın belirlenmesinde yangın sonucu tamamen yanan ağaç ve ağaççıkların değeri, kısmen yanan ağaç ve ağaççıkların değerinde meydana gelen azalma, alt tabaka orman örtüsünün yanması nedeniyle oluşan zarar ve toprağın humuslu tabakasının yanması nedeniyle meydana gelen verim kaybı dikkate alınır.

. . ."

112. maddesinin birinci fıkrasında,

"Bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zarar için ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde gerçek zarar üzerinden tazminat talebinde bulunulabilir

. . .";

114. maddesinde,

"Her türlü orman suçları ile tahrip olunan veya yakılan sahalar için, bu Kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca, ağaç cinsine göre cari yıl içindeki mahalli birim saha ağaçlandırma gideri esas tutularak ağaçlandırma masrafına da hükmolunur.

112 nci maddenin son fıkrası hükmü bu madde için de aynen uygulanır.

(Ek fıkra: 23/1/2008-5728/221 md.) Bu Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri ile bu madde hükümleri uyarınca açılacak tazminata ve ağaçlandırma giderine ilişkin davalar hukuk mahkemesinde görülür. Bu davalarda orman idaresi harçtan muaftır"

Denilmiştir.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Dava, Mersin İli, Silifke İlçesi, Tosmurlu Köyü, Bozlağan Mevkii, 547, 576 nolu bölmelerde 13.9.2006 tarihinde çıkan ve2

hektardevlet ormanının yanmasına sebebiyet veren yangının, davalı idarenin çöp depolama alanında yanmakta olan bir kısım çöpün rüzgarın da hızlı esmesiyle ormana sıçradığı nedeniyle meydana gelen zararın davalı Belediyenin hizmet kusurundan kaynaklandığı öne sürülerek tazmini istemiyle açılmıştır.

Orman Kanununun 112. maddesinin gerekçesinde de "112. maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda ceza yargılamasında şahsi hak talebi ve tazminat istemine ilişkin usulü hükümlere yer verilmemesi sebebiyle, bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zararın genel hükümlere göre ve hukuk mahkemelerinden istenebileceği hükme bağlanarak Ceza Muhakemesi Kanunuyla uyum sağlanmıştır" denilmiştir.

Orman Kanunu hükümleri uyarınca yasaklanan ve orman suçu teşkil eden dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet veren şahısların eylemleri nedeniyle ortaya çıkan zararın tazmini istemiyle açılacak olan tazminata ve ağaçlandırma giderlerine ilişkin davaların genel hükümlere göre hukuk mahkemelerinde görüleceği açıktır.

Dava dosyalarındaki bilgi ve belgeler ile yasal düzenlemeler gözetildiğinde, 6831 sayılı Yasanın sözü edilen maddelerinde yer verilen tedbirsizlik ve dikkatsizlik sonucu ormanda yangına neden olunması ve ormana zarar verilmesi eyleminden farklı olarak bu davada Belediyenin çöp depolama hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden doğan zararın giderilmesi için davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, kamu hizmeti yürüten Belediyenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan dava, olayda kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Mersin 2. İdare Mahkemesi'nin 26.12.2008 gün ve E:2008/492, K:2008/1582 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 4.7.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.